

Історія створення незалежної церкви України

Хронологія церковних відносин

Із часу хрещення Русі минуло понад тисяча років. Понад 500 років церковні правителі в Києві, Константинополі та Москві сперечаються і борються за владу і статус.

IX століття

Початок поширення християнства серед слов'янських народів. Брати Кирило і Мефодій переклали слов'янською мовою Біблію і церковні книги.

988 рік

Хрещення Київської русі. Київський князь Володимир Святославович завершив процес утвердження християнства. Митрополитами — главами місцевої церкви — служать греки, яких присилає Константинополь.

1051 рік

Під час правління князя Ярослава Мудрого митрополитом вперше був обраний місцевий русин (українець) Іларіон.

1054 рік

Відбувається велика схизма — Рим і Константинополь розходяться, але ще не остаточно, розкол закріпиться пізніше. Виникають західна і східна гілки християнства. Більшість слов'янських народів історично орієнтуються на Константинополь.

1240 рік

Монголо-татари руйнують Київ, місто втрачає своє політичне значення. Митрополити переносять резиденцію на північ — у місто Владимир, але — як і раніше — називають себе «київськими».

Константинопольський патріарх Єремія II

1325 рік

Із Владимира митрополит перебирається до Москви, і далі називаючись «київським».

1448 рік

У Москві обрали рязанського єпископа Йону на посаду митрополита і відправили на узгодження до Константинополя. Але там патріарх уже призначив іншого кандидата — грека Ісидора. У Москві Ісидора прийняли неприємно, згодом його усунули і призначили на кафедру Йону. Оскільки Константинополь його кандидатуру не схвалив, там його вважають нелегітимним.

1458 рік

Константинопольський патріарх провів реорганізацію Київської митрополії: долучив до неї території Литовської, Галицької і західної частини Київської митрополій, а офіційним титулом її керівника стає «митрополит Київський, Галицький і всієї Русі». Глави нової митрополії мали кілька резиденцій: у Києві, Новгородці (нині місто в Гомельській обл.) і Вільні (сучасний Вільнюс, Литва).

Туди не увійшли окремі московські землі. З цього часу вони належать невизнаному Константинополем митрополитові, який сидить у Москві і називає себе митрополитом усієї Русі.

1467 рік

Константинопольський патріарх спеціальною грамотою оголошує митрополита Феодосія в Москві розкольником.

1588-89 роки

Константинопольський патріарх Єремія II їде в Москву, де фактично потрапляє під арешт. Після півроку переговорів із царем Борисом Годуновим він під тиском погоджується визнати автокефальний статус Московської церкви, а її предстоятеля — патріархом.

1593 рік

Собор у Константинополі підтверджує рішення Єремії II про заснування патріархату в Москві.

1686 рік

Втрата незалежності Київської митрополії.

Константинопольський патріарх Діонісій IV видав грамоту про передачу права Московському патріарху висвячувати Київського митрополита.

У грамоті обумовлювалися умови передачі. Серед іншого, митрополит Київський повинен був першим згадувати в молитвах патріарха Константинопольського, а вже потім патріарха Московського. У Москві цей акт помилково прийняли як передачу Київської митрополії у цілковите своє підпорядкування.

1721 рік

Цар Петро I скасував Московське патріархування. Замість нього церквою тепер керує колегіальний орган — Святійший синод. Фактично це державне відомство у справах церкви. Константинопольський та інші східні патріархи через деякий час вимушені були визнати цю форму правління.

1917-21 роки

Після падіння Російської імперії активізується рух за автокефалію православної церкви в Україні. Створюється Українська автокефальна православна церква (УАПЦ). Через

те, що рух не підтримав жоден єпископ, священникам доводиться самостійно ставити нових. Це суперечить правилам православ'я, через це нову церкву називали «самосвятською».

1918 рік

Після більшовицької революції ні про який царський Святійший синод мова йти вже не може. Церквою в Росії знову керує патріарх московський. Константинополь визнає його законним.

1924 рік

Константинопольський патріархат видає томос про автокефалію Польської православної церкви як історичного правонаступника стародавньої Київської митрополії.

У документі зазначається, що «відмежування Київської митрополії і православних митрополій Литви і Польщі від Константинополя і приєднання до Московської церкви відбулося не за приписом канонічних правил», посилаючись на рішення 1686 року.

Основна територія нової автокефальної церкви — це землі сучасних західної України і західної Білорусі.

1943 рік

В середині Другої світової війни радянський керівник Йосип Сталін кардинально змінює своє ставлення до церкви. Він зустрічається з уцілілими митрополитами і схвалює їхнє бажання обрати патріарха. Виникає нова назва — Російська православна церква (РПЦ). Реставрація відбувається під чуйним контролем компартії, НКДБ і спеціального органу — Ради у справах Російської православної церкви.

1948 рік

Православні єпископи соціалістичної Польщі відмовляються від томосу Константинопольського патріарха під тиском органів безпеки. Після цього Московський патріарх видає власний томос про автокефалію православної церкви в Польщі, але кордони цієї церкви стають іншими, ніж у томосі 1924 року — адже ця країна позбулася частини території на сході за пактом Молотова — Ріббентропа.

1989 рік

На території України з'являється юрисдикція УАПЦ — громади, єпархії та священники.

1990 рік

Патріарх Алексій II створює Українську православну церкву у структурі Московського патріархату — УПЦ (МП). Вона отримує внутрішню автономію, але підпорядковується Російській православній церкві. Очолює УПЦ (МП) Філарет.

1991 рік

Глава УПЦ (МП) Філарет просить у Москви про автокефалію, тобто повну незалежність.

Травень 1992 року

РПЦ звинувачує Філарета в «аморальному способі життя». Філарет обіцяє скласти повноваження, але згодом відкидає всі звинувачення. РПЦ усуває Філарета від влади.

Червень 1992 року

Частина УПЦ (МП) об'єднується з УАПЦ і утворює Українську православну церкву Київського патріархату — УПЦ КП. Пізніше, в 1995 році її очолює Філарет.

1993 рік

Частина духовенства відмежується від УПЦ КП та відновлює УАПЦ.

1997 рік

Архієрейський собор РПЦ проголошує анафему Філарету.

Анафема — церковне прокляття, яке означає відлучення людини від церкви. Для православних це особливо важливо, бо вони вірять, що тільки в церкві можна врятувати свою душу. За церковними правилами, анафему проголошували за неправильне вівчення про Бога, але в цьому випадку анафему накладали і з політичних мотивів.

2008 рік

Президент України Віктор Ющенко ініціює процес переговорів щодо отримання автокефалії від Константинополя, але вони зазнають поразки через протидію Москви.

19 квітня 2018 року

Верховна Рада України і президент Петро Порошенко спільно з УПЦ КП, УАПЦ та частиною єпископів УПЦ (МП) відправляють звернення до Константинопольського патріарха Варфоломія з проханням надати томос про автокефалію об'єднаній православній церкві в Україні.

11 жовтня 2018 року

Синод Константинопольського патріархату скасовує рішення 1686 року. Москву позбавляють права призначати Київського митрополита. Анафема РПЦ керівникові УПЦ КП Філарету визнається недійсною. Стартує процес надання автокефалії православній церкві в Україні.

15 жовтня 2018 року

Російська православна церква ухвалила рішення про повне припинення євхаристичного спілкування з Константинопольським патріархатом

13 листопада 2018 року

Синод української православної церкви (Московського патріархату) вирішив розірвати євхаристичне спілкування з Константинопольським патріархатом, як і вся Російська православна церква. Того ж дня президент України Петро Порошенко зустрівся з групою архієреїв Української православної церкви (Московського патріархату), які підтримують помісну українську церкву. Вони, як повідомляють, розповіли про «безпрецедентний тиск Москви на тих єпископів УПЦ (МП), які хочуть приєднатися до створення єдиної церкви».

15 грудня 2018 року

Архієрейський Собор Української православної церкви Київського патріархату проголосував за кандидатуру митрополита Переяславського і Білоцерківського Епіфанія на посаду предстоятеля єдиної Православної церкви України.

6 січня 2019 року

У церкві святого Георгія в резиденції Вселенського патріархату відбулася процедура вручення томосу. Вселенський патріарх Варфоломій вручив томос про автокефалію Православної церкви України Митрополиту Київському і всієї України Епіфанію. Члени української делегації прийняли участь у Божественній літургії при спільному відправленні Вселенського патріарха Варфоломія і митрополита Київського і всієї України Епіфанія.

10 січня 2019 року

Томос про автокефалію для України виставили в Софійському Соборі у Києві.

Цей документ можуть побачити всі охочі.